

Účetnictví II

Kapitálové účty a dlouhodobé závazky

Obsah:

- Účetní operace spojené se základním kapitálem
- Účet individuálního podnikatele
- Účtování kapitálových fondů
- Tvorba a čerpání fondů ze zisku
- Rozdělování výsledku hospodaření
- Dlouhodobé bankovní úvěry
- Dlouhodobé závazky
- Rezervy

Účtová třída 4

- Obsahuje především rozvahové účty pasivní
- Jedná se o dlouhodobé zdroje financování podniku
- Jedinými výjimkami jsou účty
 - 429 – Neuhrazená ztráta minulých let
 - 431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (v případě zachycení PS – ztráty)
- V této účtové třídě jsou zachyceny účty:
 - Vlastního kapitálu
 - Dlouhodobé dluhy (splatnost delší než 1 rok)

Prvotní a následné ocenění pasiv

Pasivum	Hodnota při pořízení	Hodnota k rozvahovému dni
Základní kapitál	jmenovitá hodnota	
Dluhy	jmenovitá hodnota	jmenovitá hodnota, nebo reálná hodnota u dluhů z derivátových kontraktů

Vlastní kapitál zahrnuje

- **Externí zdroje financování** – kapitál pochází od vlastníků podniku
- **Interní zdroje financování** – byly vytvořeny vlastní činností – zejména ze zisku podniku
- Může dojít i k **přeměně cizího zdroje ve vlastní zdroj** (např. kapitalizace závazků – dluh vůči věřiteli se přemění po vzájemné dohodě na vlastní kapitál = věřitel se stane spoluvlastníkem podniku)

Vlastní kapitál zahrnuje

- Základní kapitál
- Kapitálové fondy
- Fondy ze zisku
- Výsledky hospodaření minulých let – nerozdělený zisk/neuhrazená ztráta
- Výsledky hospodaření běžného roku – zisk/ztráta

41 – Základní kapitál a kapitálové fondy

411 – Základní kapitál

412 – Ážio

413 – Ostatní kapitálové fondy

414 – Fondy z přecenění majetku a dluhů

417 – Rozdíly z přeměn obchodních korporací

418 – Oceňovací rozdíly z přecenění při
přeměnách obchodních korporací

419 – Změny základního kapitálu

Základní kapitál

- Peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků do základního kapitálu obchodní korporace
- V akciové společnosti součet jmenovitých hodnot emitovaných akcií, k jejichž splacení se akcionáři zavázali
- Jeho výše závisí na druhu obchodní korporace

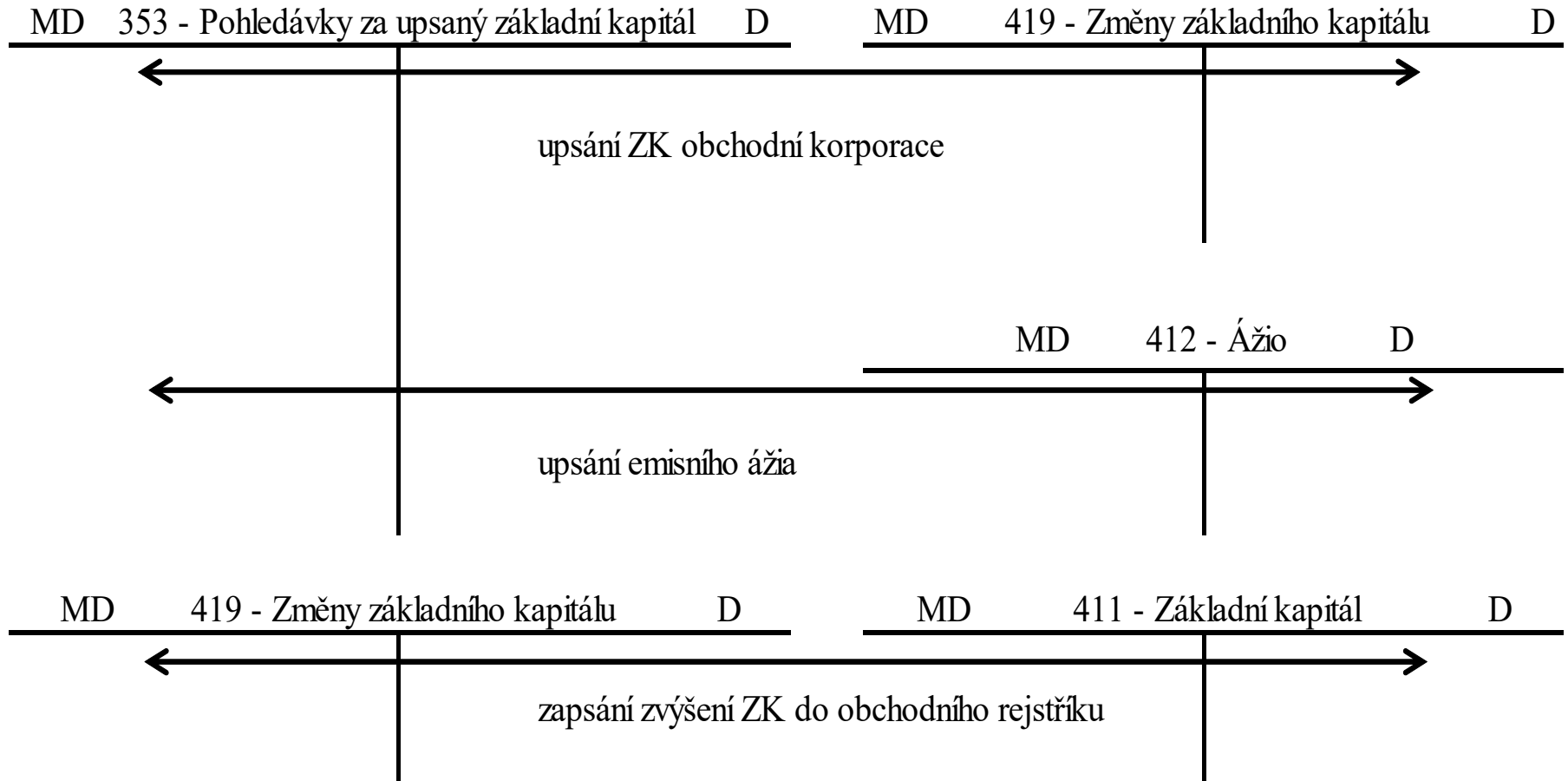
Základní kapitál

- Na tomto účtu se zaznamenává výše ZK zapsaná v obchodním rejstříku – liší se u jednotlivých obchodních korporací
- Velikost ZK musí odpovídat požadavkům nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích
- Všechny změny ZK se zaznamenávají prostřednictvím účtu 419 – Změny základního kapitálu

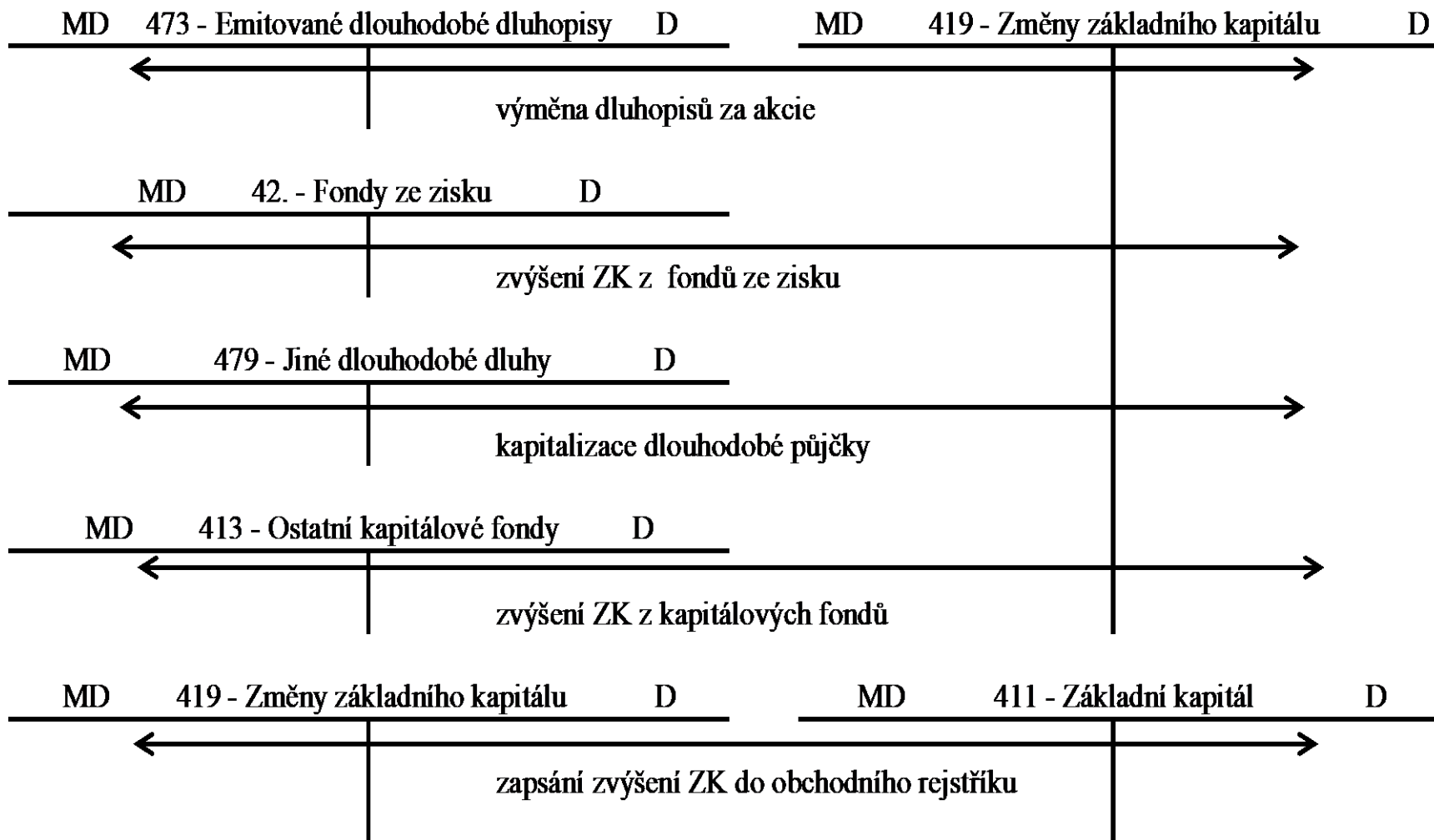
Zvýšení základního kapitálu

- Je závislé na právní formě podniku
- Může k němu dojít z následujících důvodů:
 - upsáním nových akcií
 - zvýšením jmenovité hodnoty stávajících akcií
 - vydáním dluhopisů s právem výměny za akcie (podmíněné zvýšení ZK)
 - kapitalizací dluhů (přijaté půjčky, obchodní závazky apod.)
 - z vlastních zdrojů (zisk, fondy ze zisku)
 - kombinované zvýšení

Zvýšení základního kapitálu

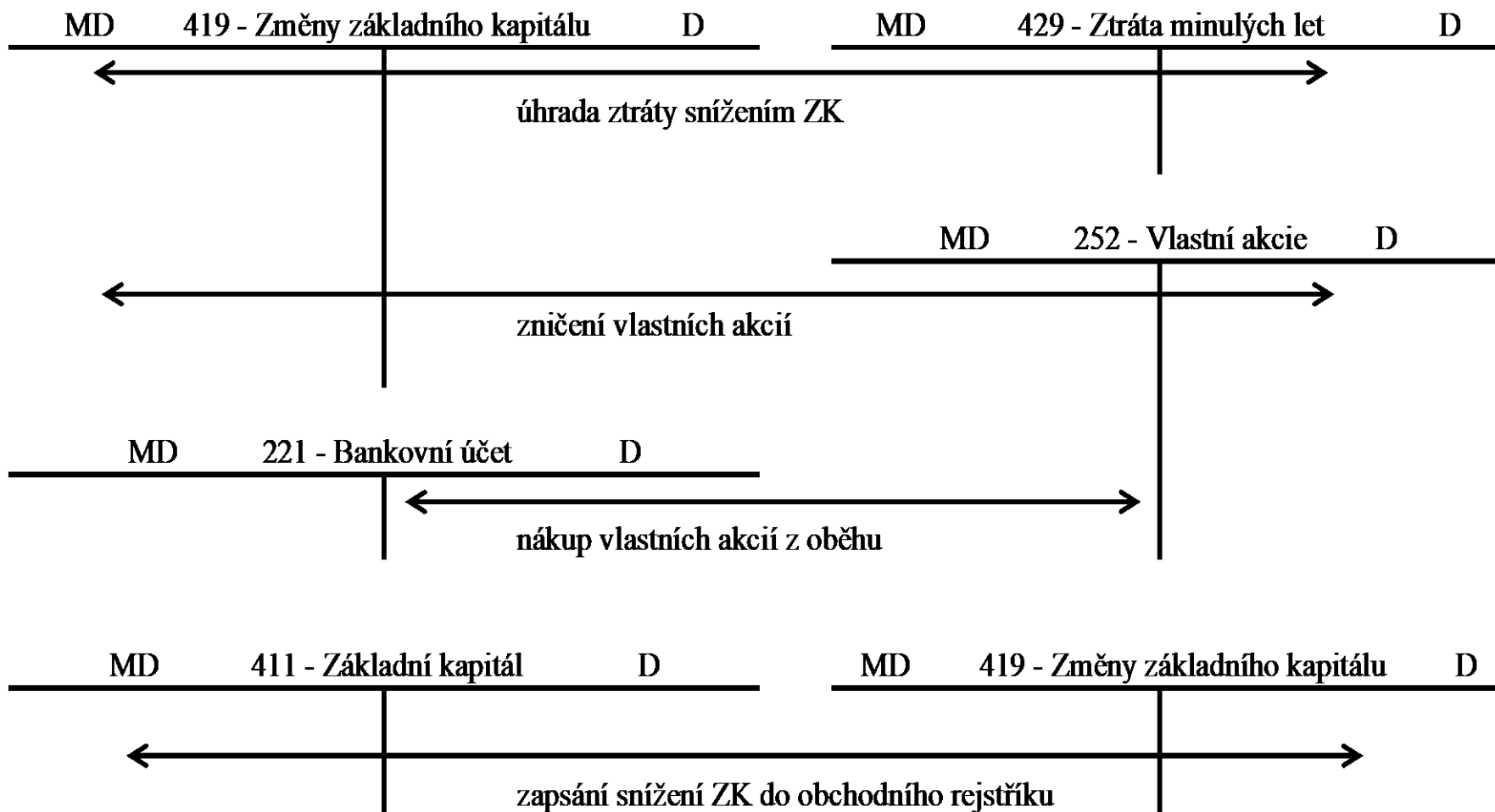
Zvýšení základního kapitálu (2)

Snížení základního kapitálu

- Je závislé na právní formě podniku
- Může k němu dojít
 - odstoupením nebo smrtí společníka (není-li nový nástupce)
 - snížením jmenovité hodnoty stávajících akcií
 - stažením vlastních akcií z oběhu a jejich následným zničením
 - úhradou ztrát z minulých let
 - upuštěním od vydání akcií (v rozsahu dosud nesplacených jmenovitých hodnot)

Snížení základního kapitálu

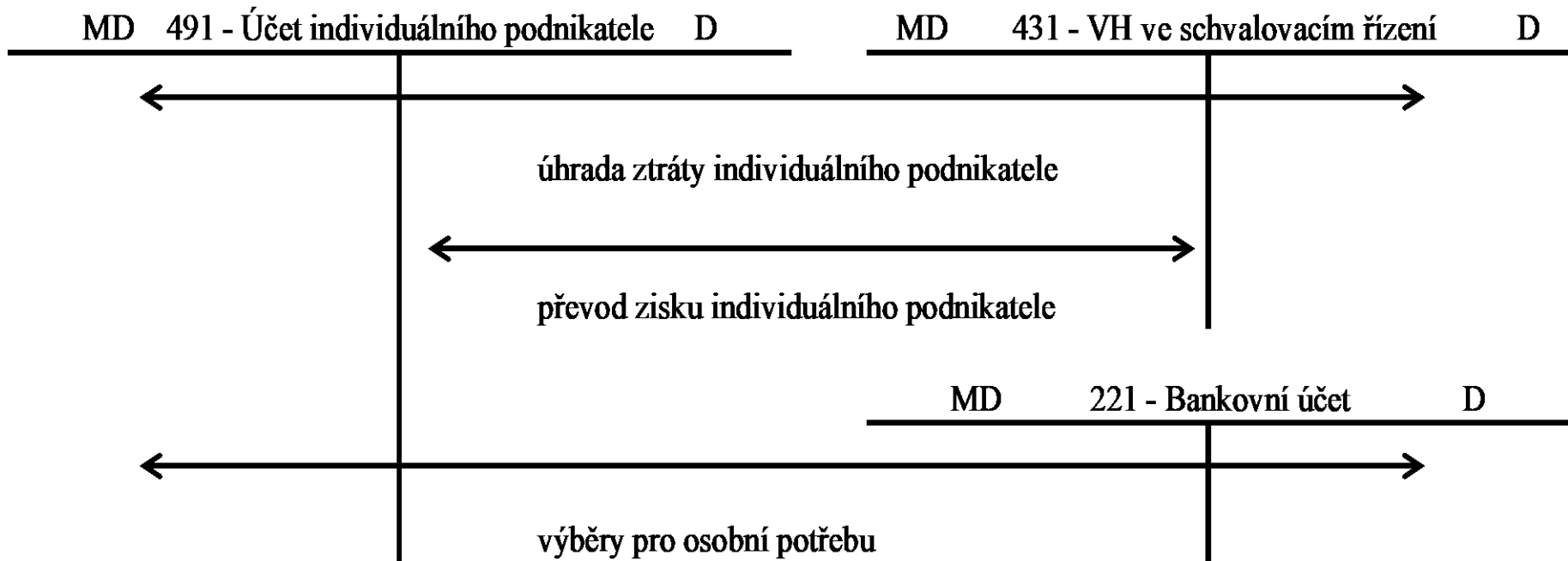

Účet individuálního podnikatele

491 – Účet individuálního podnikatele

- Slouží pro zachycení transakcí podnikatele FO, která vede účetnictví
- Chová se podobně jako účet 411

Účet individuálního podnikatele

Kapitálové fondy

- Jedná se o vlastní zdroje, které podnik získal jinak než jako výsledek hospodaření
- Jejich původ může být
 - externí – emisní ážio, přijaté dary
 - interní – přecenění majetku a závazků

Ážio

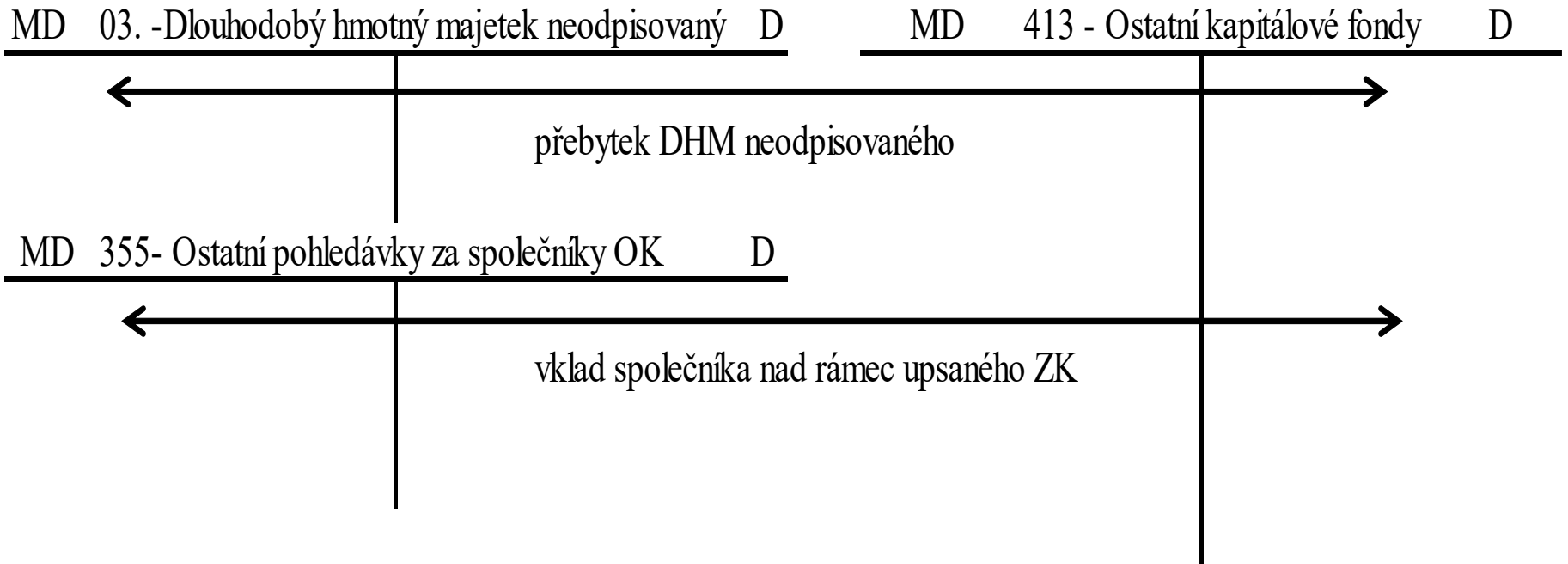
- **Emisní ážio** (a. s.) x **Vkladové ážio** (s. r. o.)
- Představuje rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou akcie
- Zpravidla se o něm účtuje při následném zvýšení základního kapitálu
- S jeho pomocí se původní akcionáři brání ředění vlastního kapitálu při emisi nových akcií
- Může být vyžadováno i při prvotní emisi akcií

Ostatní kapitálové fondy

Slouží k zachycení

- peněžitých i nepeněžitých vkladů, které nezvyšují základní kapitál podniku (příplatky mimo ZK)
- nalezeného neodpisovaného DM
- členských podílů na družstevní bytovou výstavbu

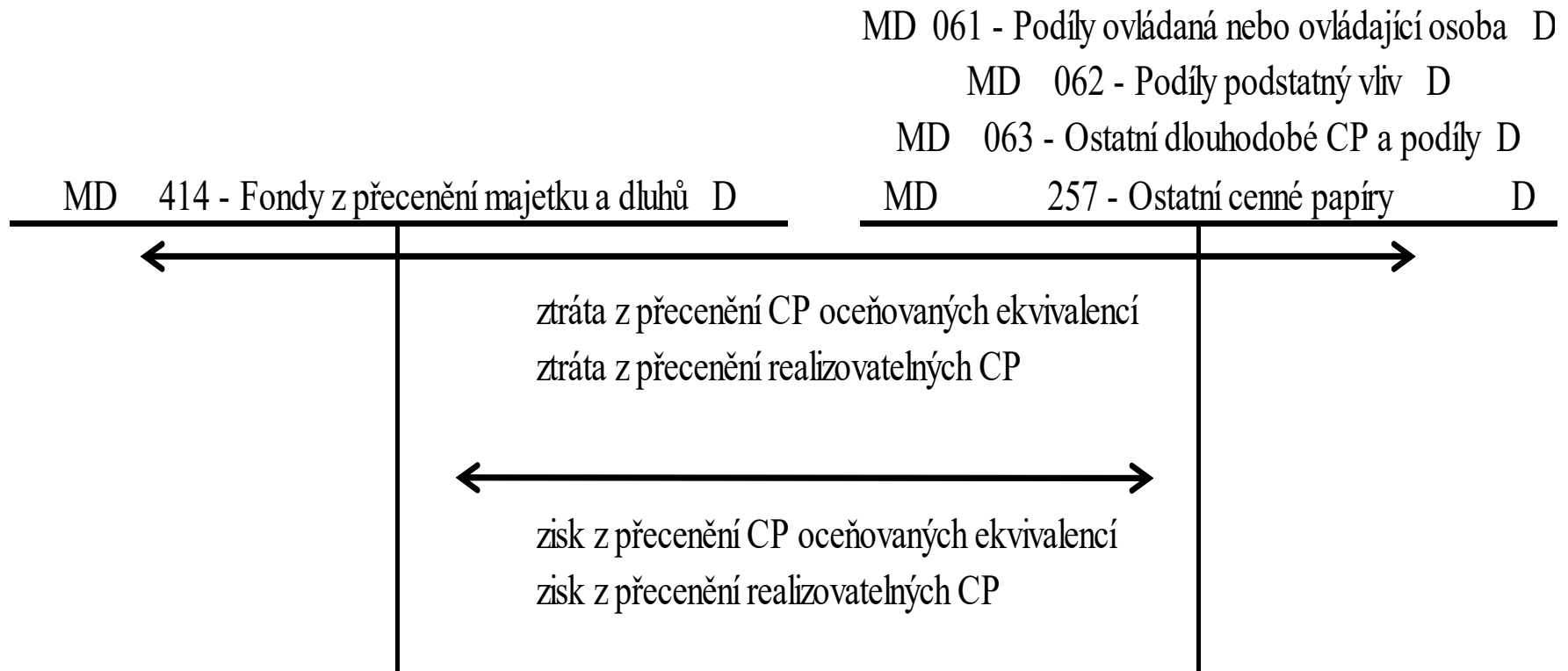
Ostatní kapitálové fondy

Fondy z přecenění majetku a dluhů

- Slouží k zachycení změny reálné hodnoty některých finančních aktiv a závazků (rozvahově)
- Jedná se např. o:
 - cenné papíry a podíly klasifikované jako realizovatelné
 - podíly oceňované ekvivalencí
 - deriváty určené k zajištění očekávaných peněžních toků

Fondy z přecenění majetku a dluhů

Fondy ze zisku

- Fondy vytvořené ze zdaněného zisku podniku
- Jejich tvorby probíhá v následujícím účetního období na základě rozhodnutí valné hromady dané společnosti
- Při jejich tvorbě je nutné respektovat příslušná ustanovení společenských smluv (stanov)

42 – Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření

421 – Rezervní fond

423 – Statutární fondy

426 – Jiný výsledek hospodaření minulých let

427 – Ostatní fondy

428 – Nerozdělený zisk minulých let

429 – Neuhrazená ztráta minulých let

43 – Výsledek hospodaření

431 – Výsledek hospodaření ve
schvalovacím řízení

432 – Zálohy na podíly na zisku

Rezervní fond

- Slouží ze krytí případných budoucích ztrát
- Od roku 2014 jeho tvorba není povinná
- Zrušený rezervní fond lze převést do některých fondů ze zisku nebo rozdělit společníkům
- Pokud bude společenská smlouva ve znění do roku 2013, tvorba rezervního fondu je i nadále povinná

Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení

- Slouží k zachycení disponibilního zisku nebo ztráty za bezprostředně předcházející účetní období
- O jeho rozdělení rozhoduje valná hromada
- V případě zisku je PS stav účtu 431 na D
- V případě ztráty je PS stav účtu 431 na MD

Rozdělování zisku

- tvorba fondů ze zisku (rezervní fond, statutární fondy, ostatní fondy)
- zvýšení základního kapitálu
- výplatu dividend akcionářům či podílu na zisku společníkům (u FO srážková daň 15%, u PO obvykle osvobozeno od DzP)
- úhradu ztráty z minulých let
- zbytek převeden do nerozděleného zisku minulých let

Rozdělování zisku (2)

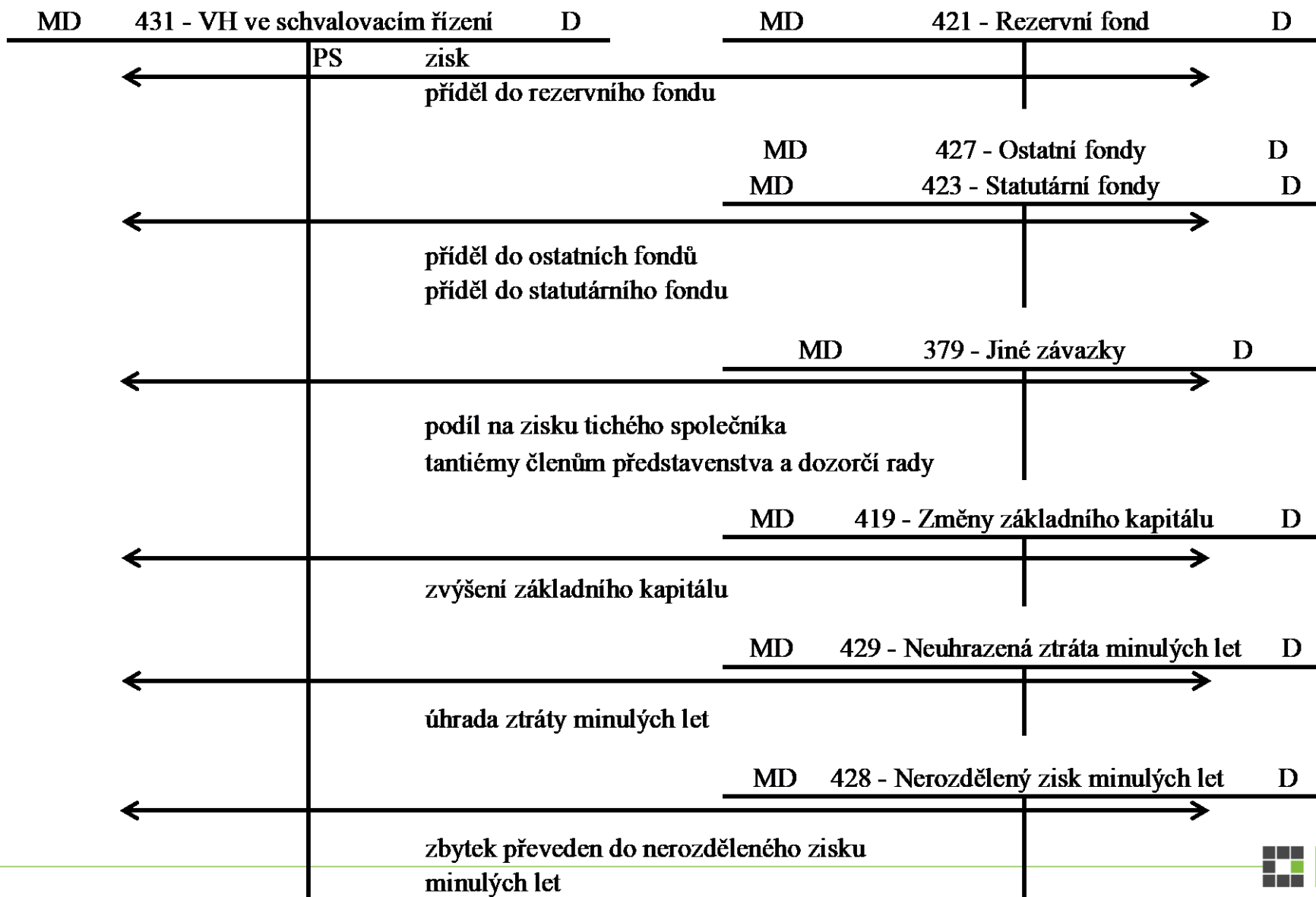
Pořadí rozdělení zisku, popřípadě způsob úhrady ztráty, u účetních jednotek, které nejsou individuálními podnikateli, stanoví:

- obecně závazný právní předpis,
- společenská smlouva,
- stanovy obchodní společnosti nebo družstva,
- rozhodnutí valné hromady.

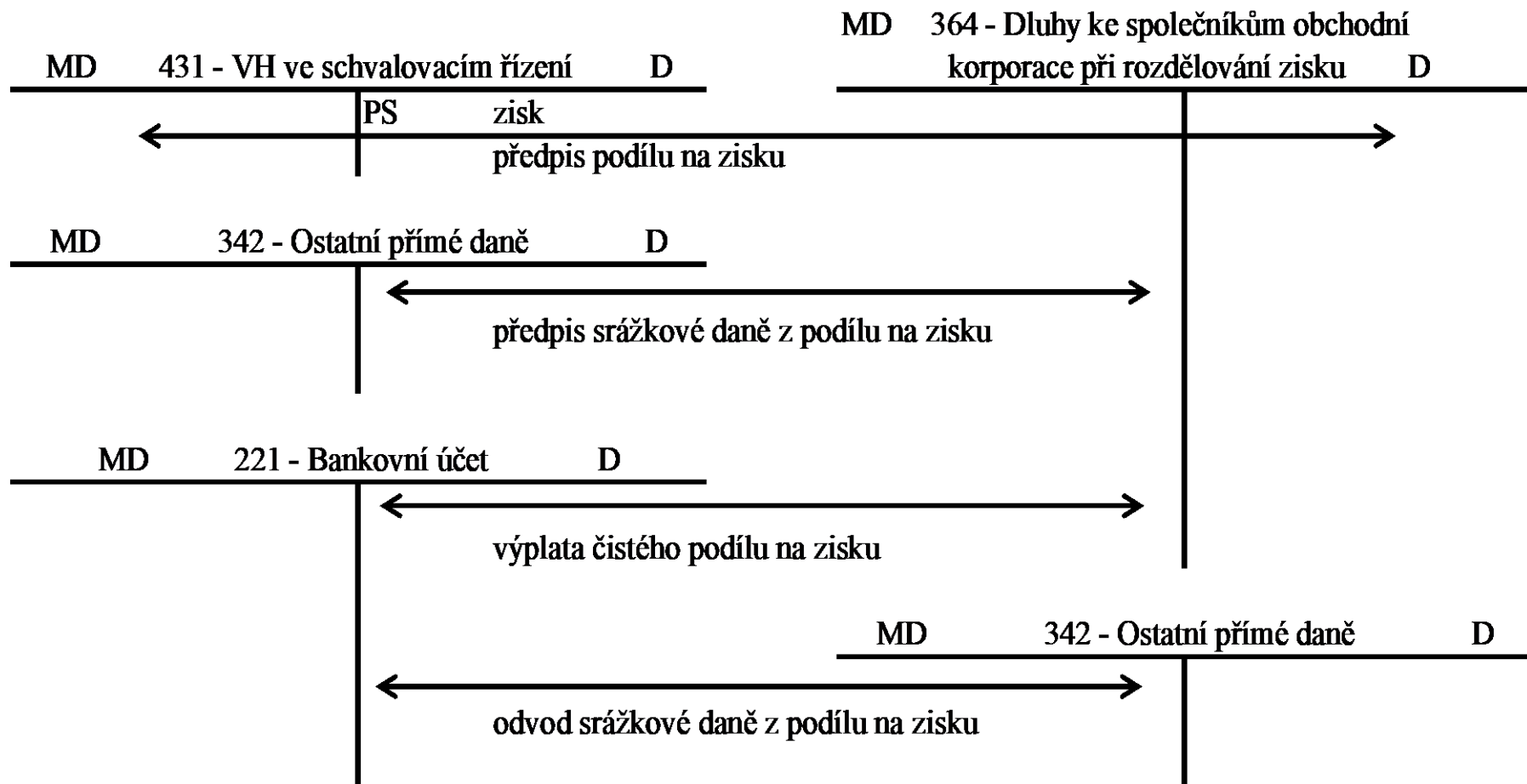
Rozdělování zisku (3)

- podíly na zisku nesmí být vyplaceny, pokud jsou náklady na vývoj vykazovány v aktivech rozvahy
- toto neplatí, jestliže disponibilní zdroje (zisk běžného roku a zisk minulých let) jsou nejméně rovny neodepsané části nákladů na vývoj

Rozdělování zisku - účtování

Rozdělování zisku – podíl na zisku

Úhrada ztráty

- z fondů ze zisku (rezervní fond, statutární fondy, ostatní fondy)
- snížením základního kapitálu
- snížením nerozděleného zisku z minulých let
- předpisem úhrady ztráty společníkům pouze u společnosti s ručením omezeným, veřejné obchodní společnosti či komanditní společnosti, pokud je tato možnost uvedena ve společenské smlouvě (nelze u akciové společnosti)
- zbytek převeden na neuhrazenou ztrátu minulých let

Jiný výsledek hospodaření (426)

- Zahrnuje položky, které měly být součástí výsledku hospodaření minulých let
- Obvykle slouží k zachycení **chyb minulých účetních období a změn účetních metod**

Zálohy na podíly na zisku

- Pasivní účet, v rozvaze se uvádí ve vlastním kapitálu s mínusem
- Zachycuje předem vyplacené podíly na zisku společníkům
- Účetní jednotka musí mít dostatek peněžních prostředků na výplatu této zálohy (nesmí přivodit např. úpadek podniku)
- Byla-li záloha vyšší než skutečný podíl na zisku, **společníci musí rozdíl společnosti vrátit**

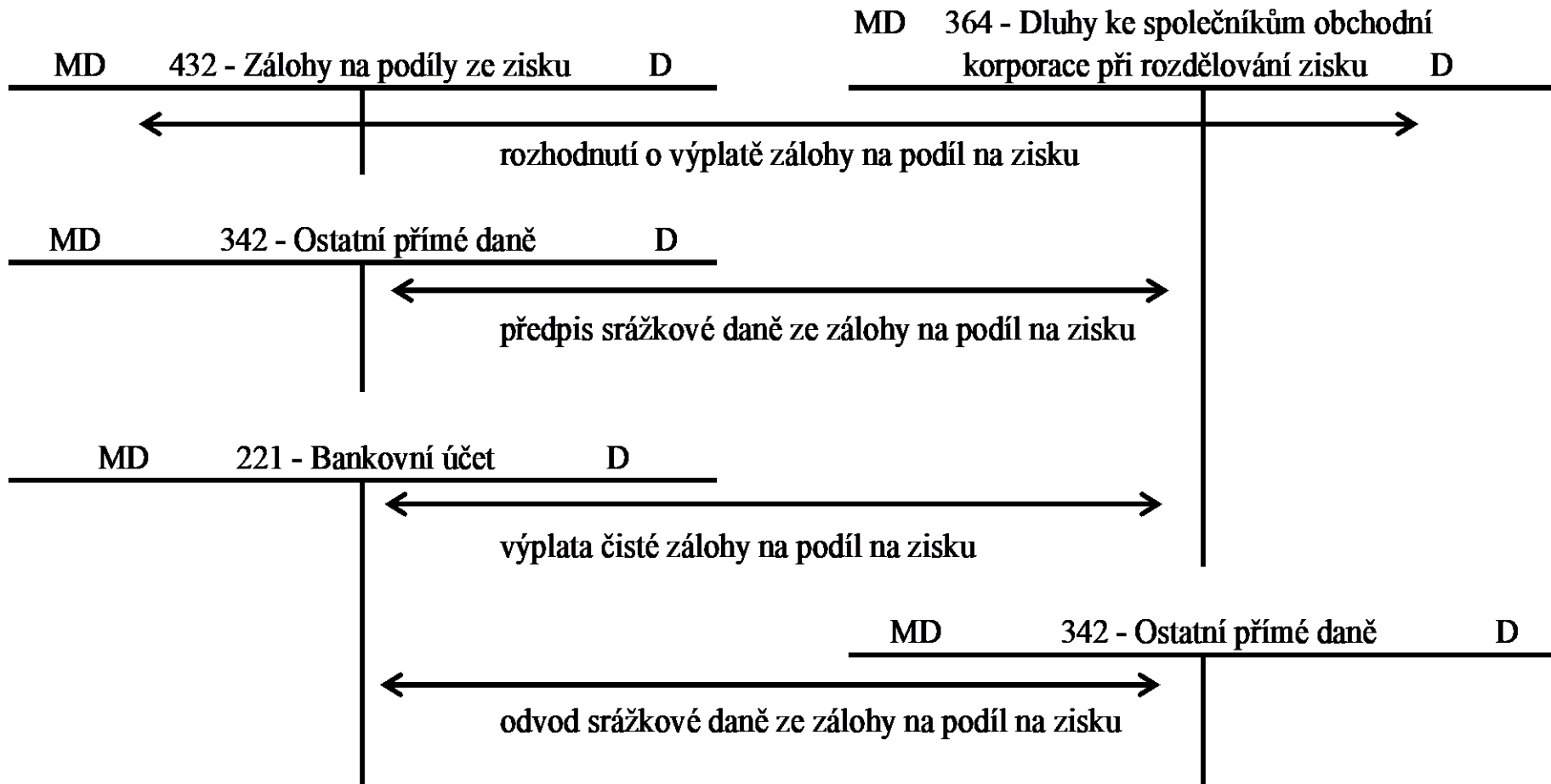

Výše zálohy na podíly na zisku

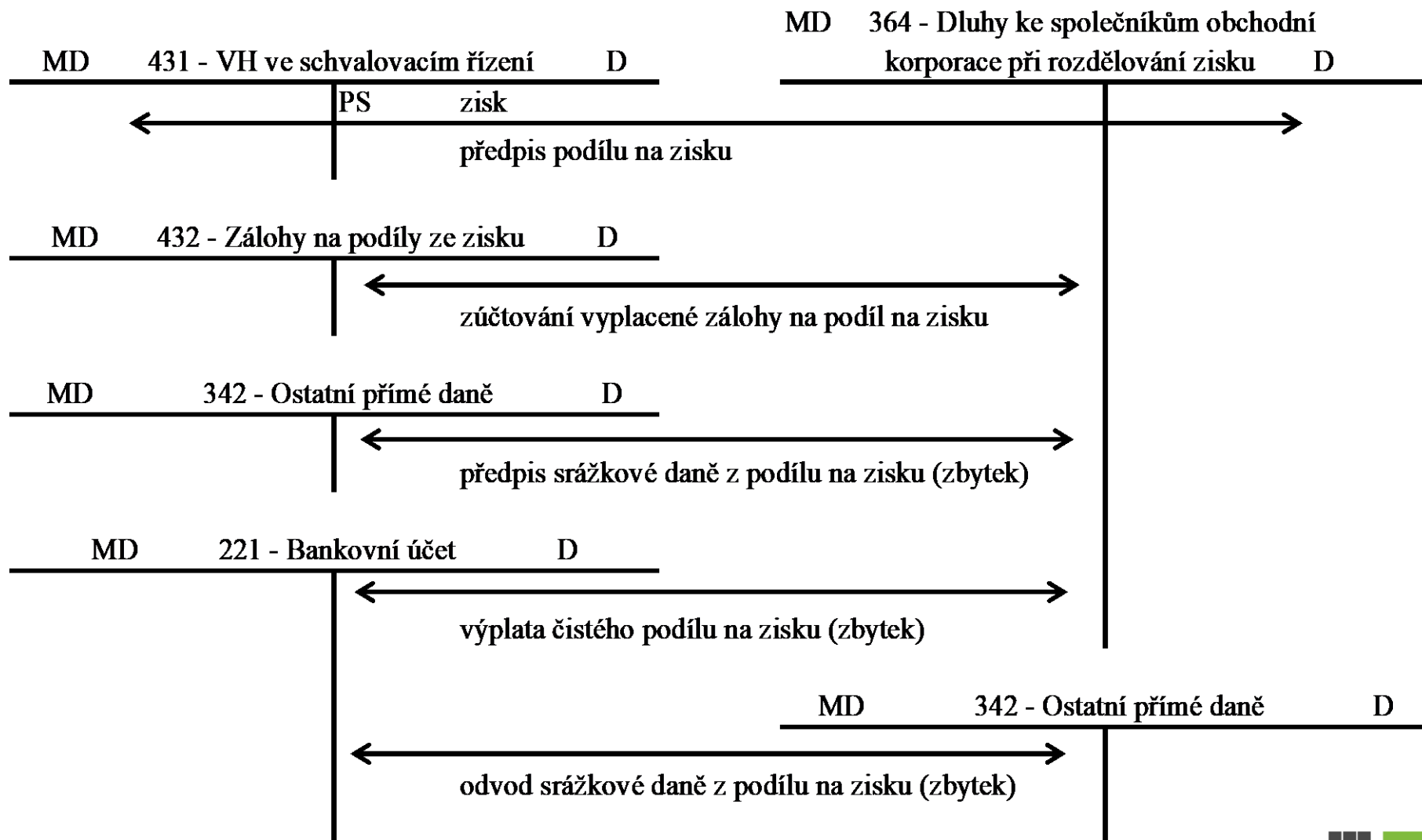
Výsledek hospodaření běžného účetního období	+
Nerozdělený zisk minulých let	+
Ostatní fondy ze zisku (mimo rezervních)	+
Neuhrazená ztráta minulých let	-
Povinný příděl do rezervního fondu (existuje-li)	-
Maximální možná výše zálohy na podíl na zisku	=

Zálohy na podíly na zisku - účtování

Zálohy na podíly na zisku - účtování

Dlouhodobé závazky

Rozvahové účty pasivní

46 – Dlouhodobé závazky k úvěrovým institucím

47-Dlouhodobé závazky

48-Odložený daňový závazek a pohledávka

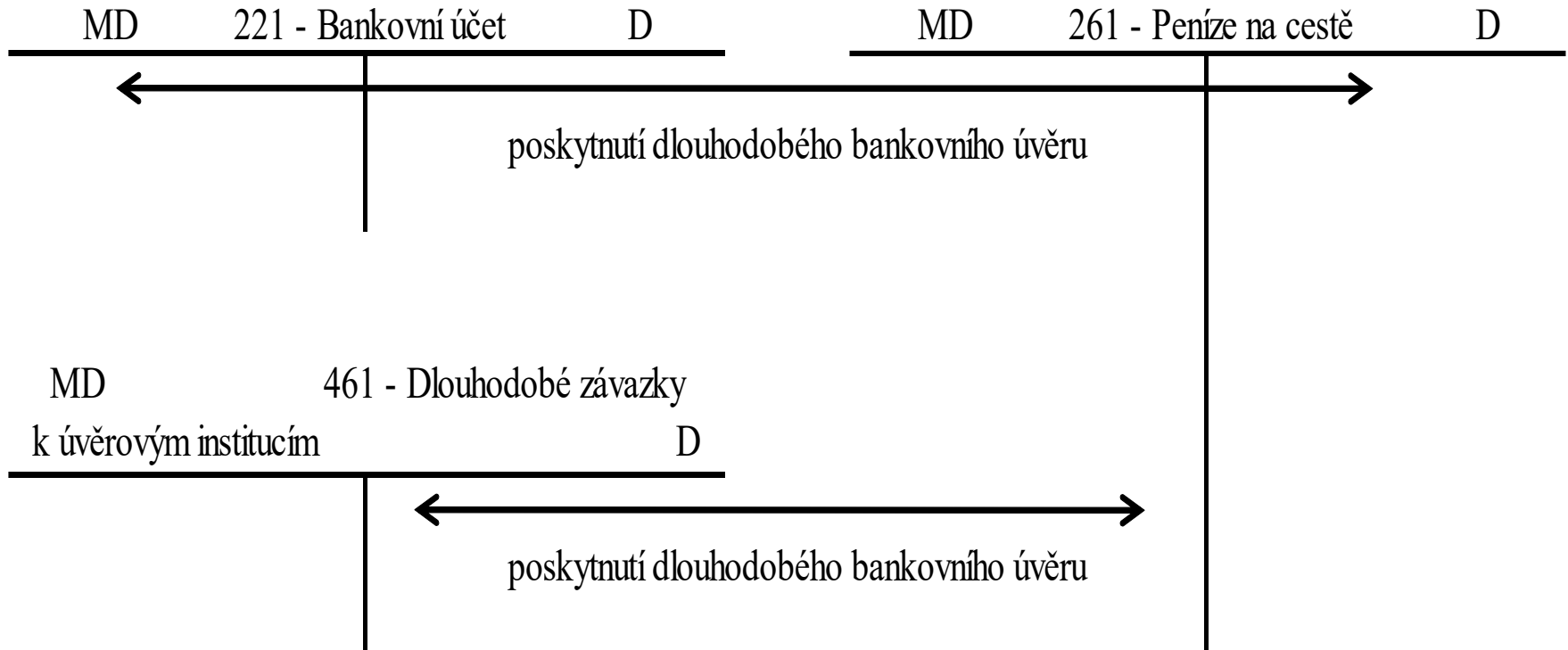

Dlouhodobé bankovní úvěry

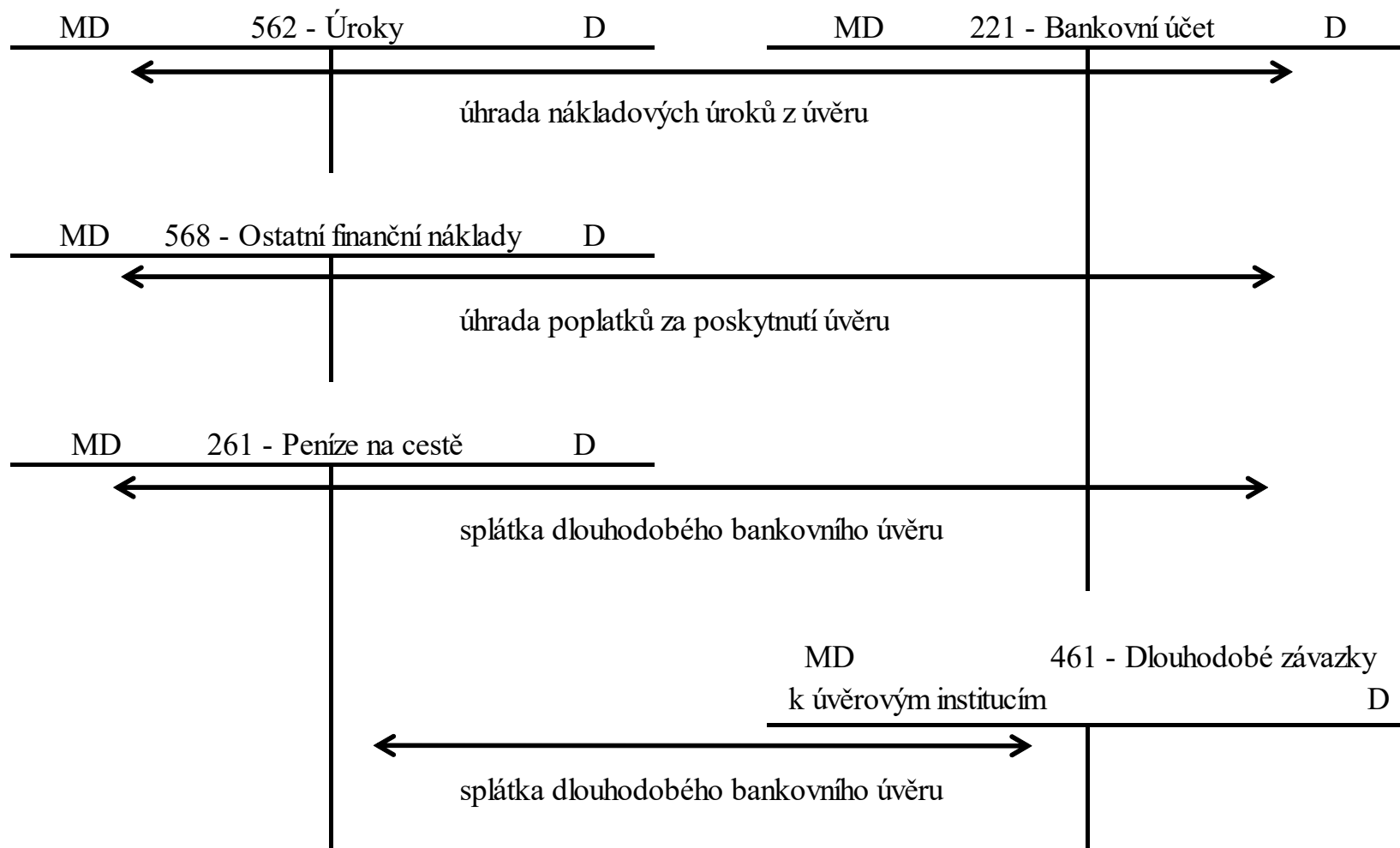
461 – Dlouhodobé bankovní úvěry

- Jedná se o úvěry se splatností delší než 1 rok
- Zpravidla jde o investiční úvěry nebo dlouhodobé směnečné úvěry
- Účtuje se na základě **výpisů z úvěrového účtu (VÚÚ)**
- Za poskytnutí úvěru platí účetní jednotka úroky = finanční náklad

Poskytnutí bankovního úvěru

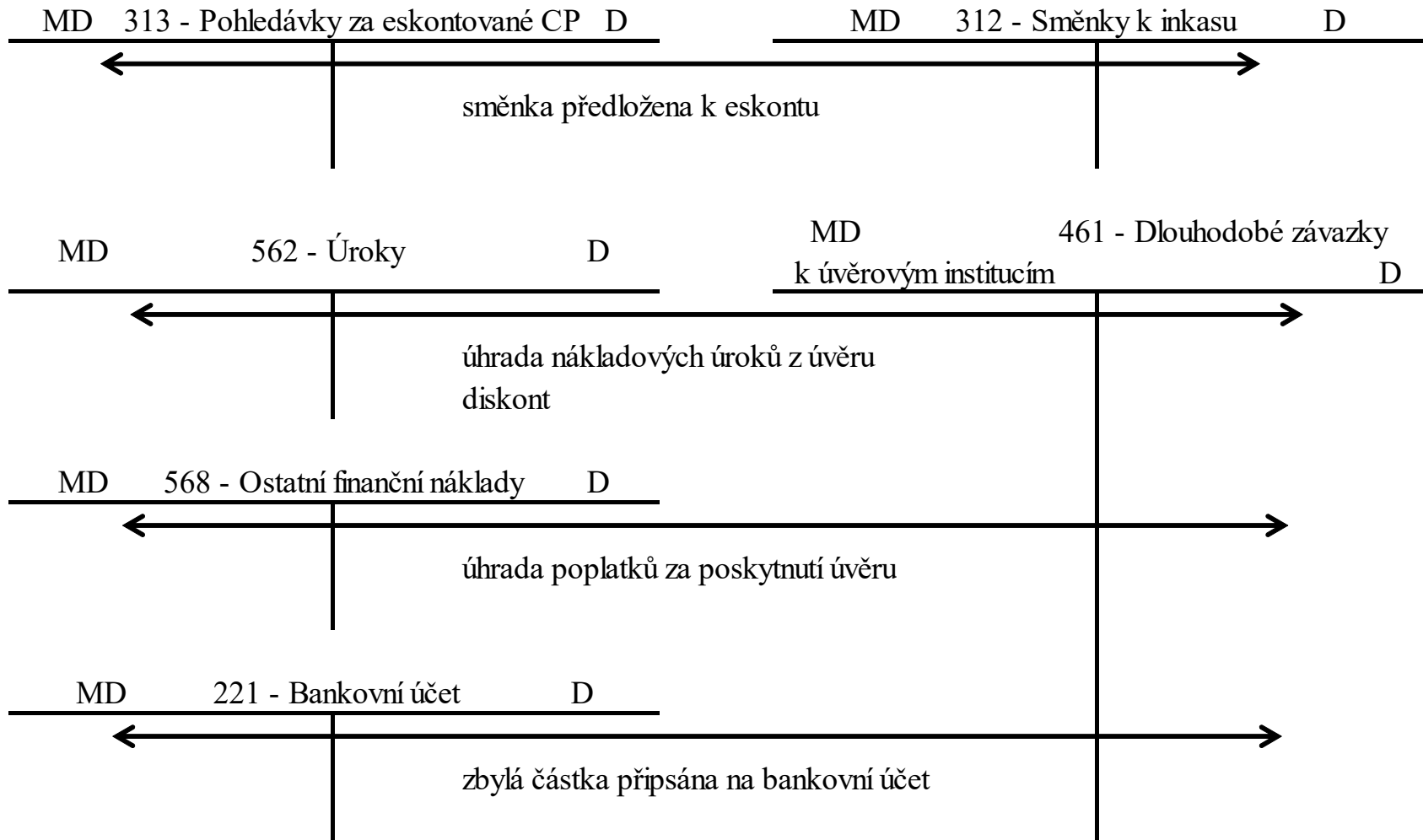
Splátka bankovního úvěru

Dlouhodobé směnečné úvěry

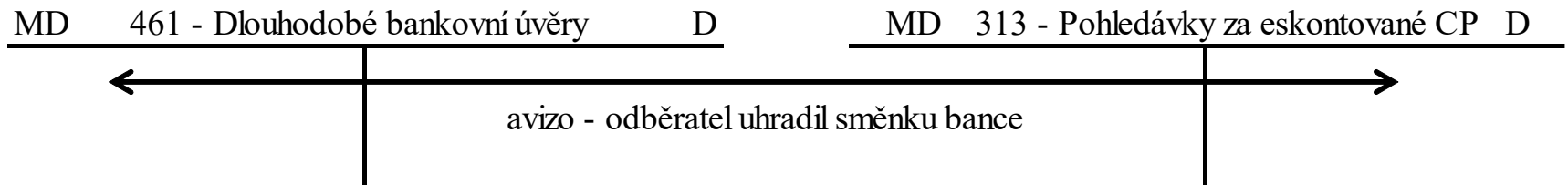
- Slouží k překlenutí dlouhodobého nedostatku peněžních prostředků
- Směnka k inkasu je před datem její splatnosti předložena bance k eskontu
- Za poskytnutí úvěru platí účetní jednotka úroky = finanční náklad

Dlouhodobé směnečné úvěry (2)

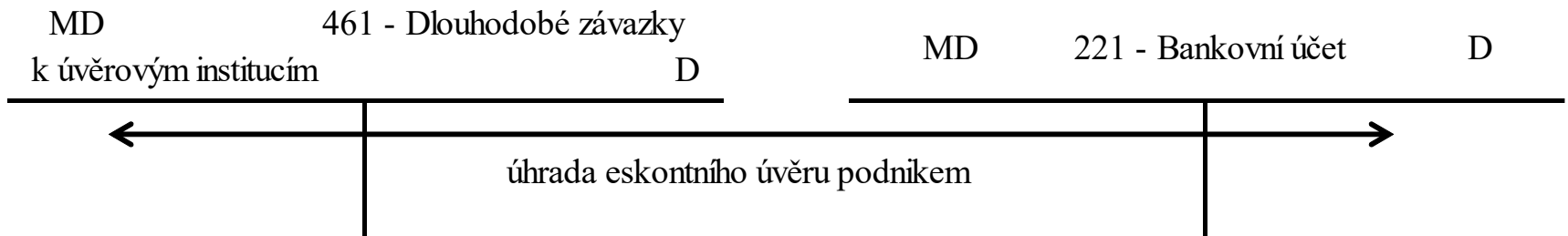
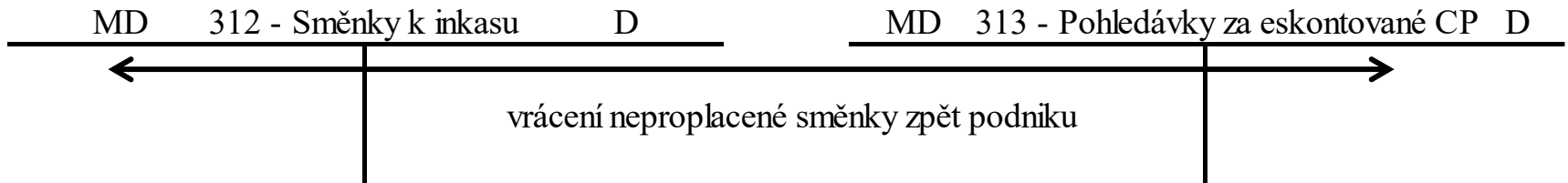

Dlouhodobé směnečné úvěry (3)

a) Odběratel uhradil směnku bance

b) Odběratel neuhradil směnku bance

Dlouhodobé závazky

- Splatnost těchto závazků přesahuje jeden rok
- Zpravidla se jedná o emitované dluhopisy, směnky k úhradě s dlouhodobou splatností a dlouhodobé přijaté zálohy od odběratelů

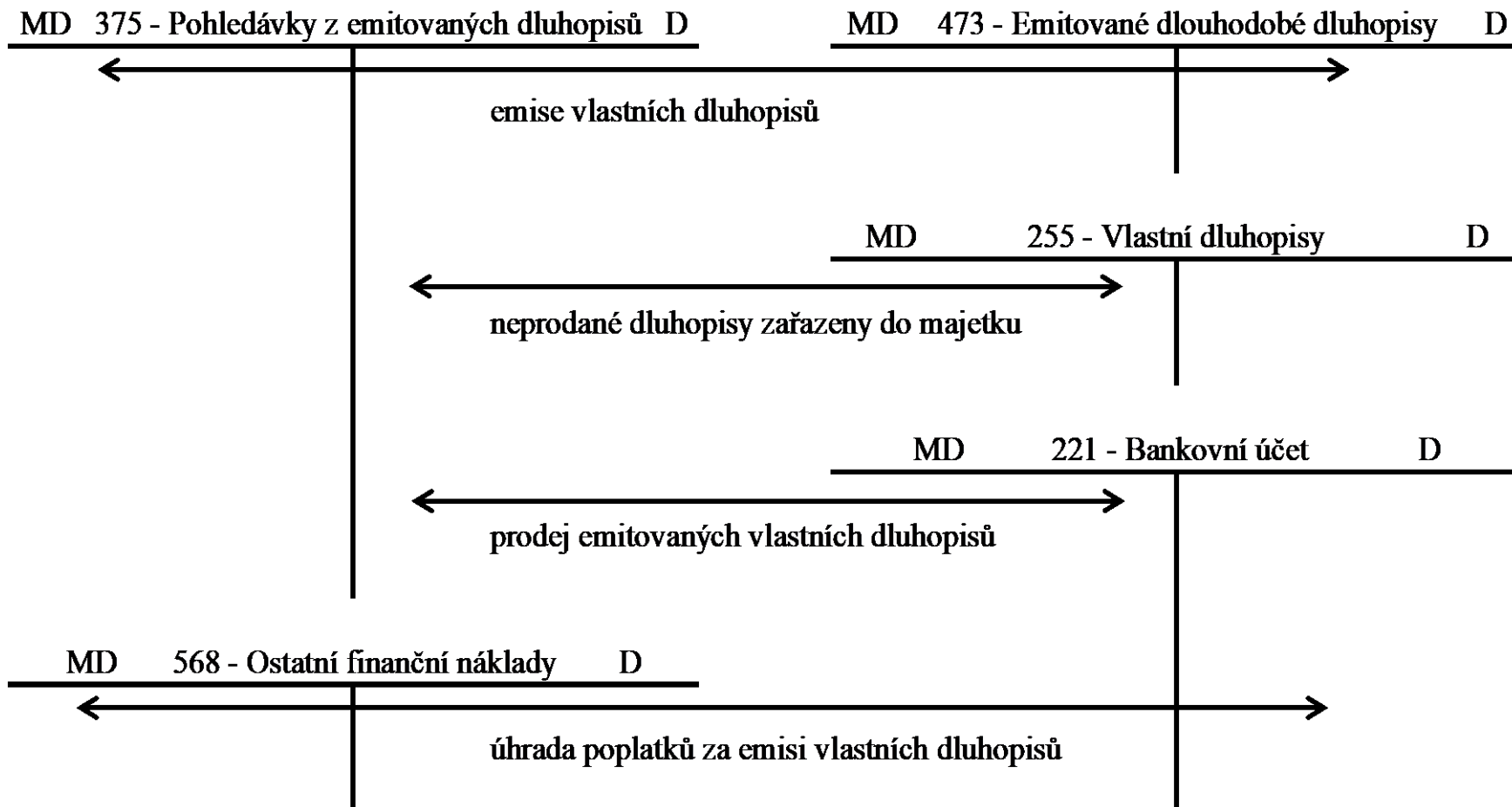
Dlouhodobé závazky

- 471 – Dlouhodobé dluhy – ovládaná nebo ovládající osoba
- 472 – Dlouhodobé dluhy – podstatný vliv
- 473 – Emitované dlouhodobé dluhopisy
- 474 – Dluhy z pachtu obchodního závodu
- 475 – Dlouhodobé přijaté zálohy a závdavky
- 478 – Dlouhodobé směnky k úhradě
- 479 – Jiné dlouhodobé dluhy

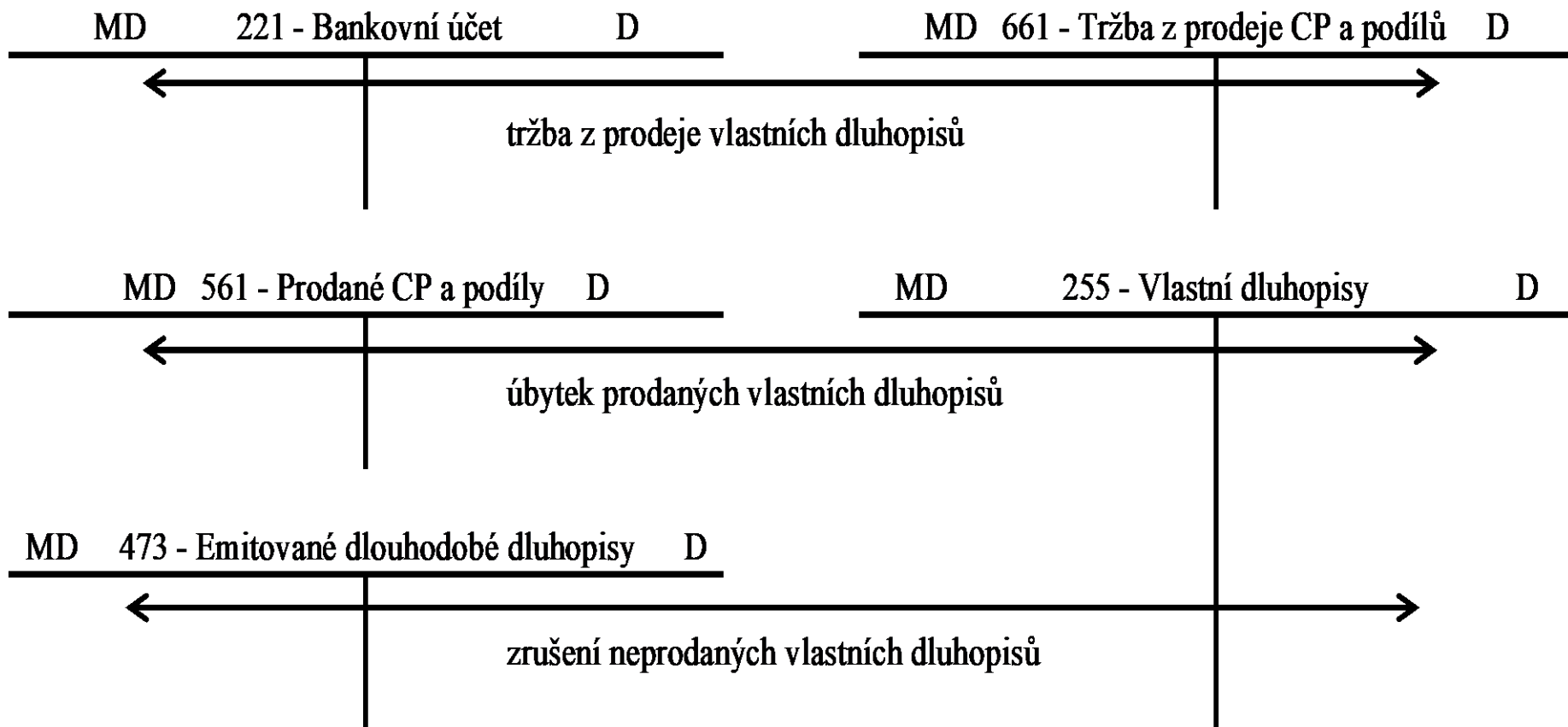
Emise dlouhodobých dluhopisů

- Slouží k překlenutí dlouhodobého nedostatku finančních prostředků
- Podniku vzniká závazek vůči věřiteli, který mu poskytl peněžní prostředky (nakoupil si dluhopis)
- V době splatnosti podnik věřiteli vrací zpět půjčené peněžní prostředky (jmenovitou hodnotu dluhopisu) a příslušný úrok (cena půjčených peněžních prostředků)

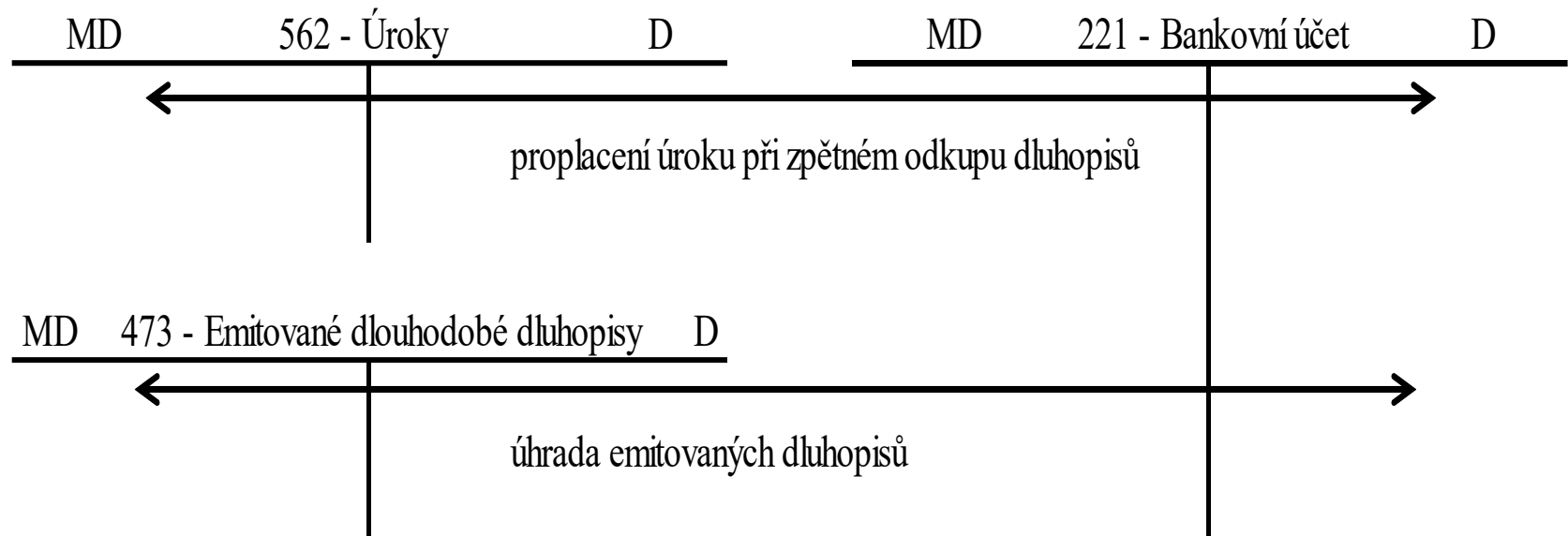
Emise dlouhodobých dluhopisů

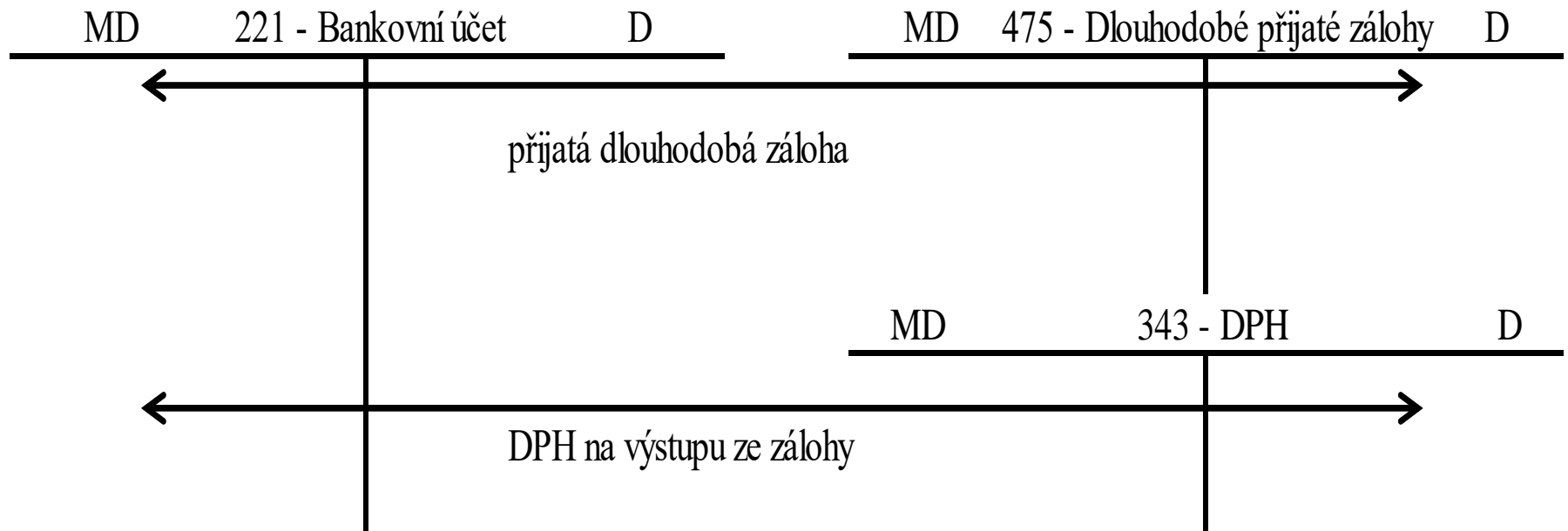
Prodej vlastních dluhopisů

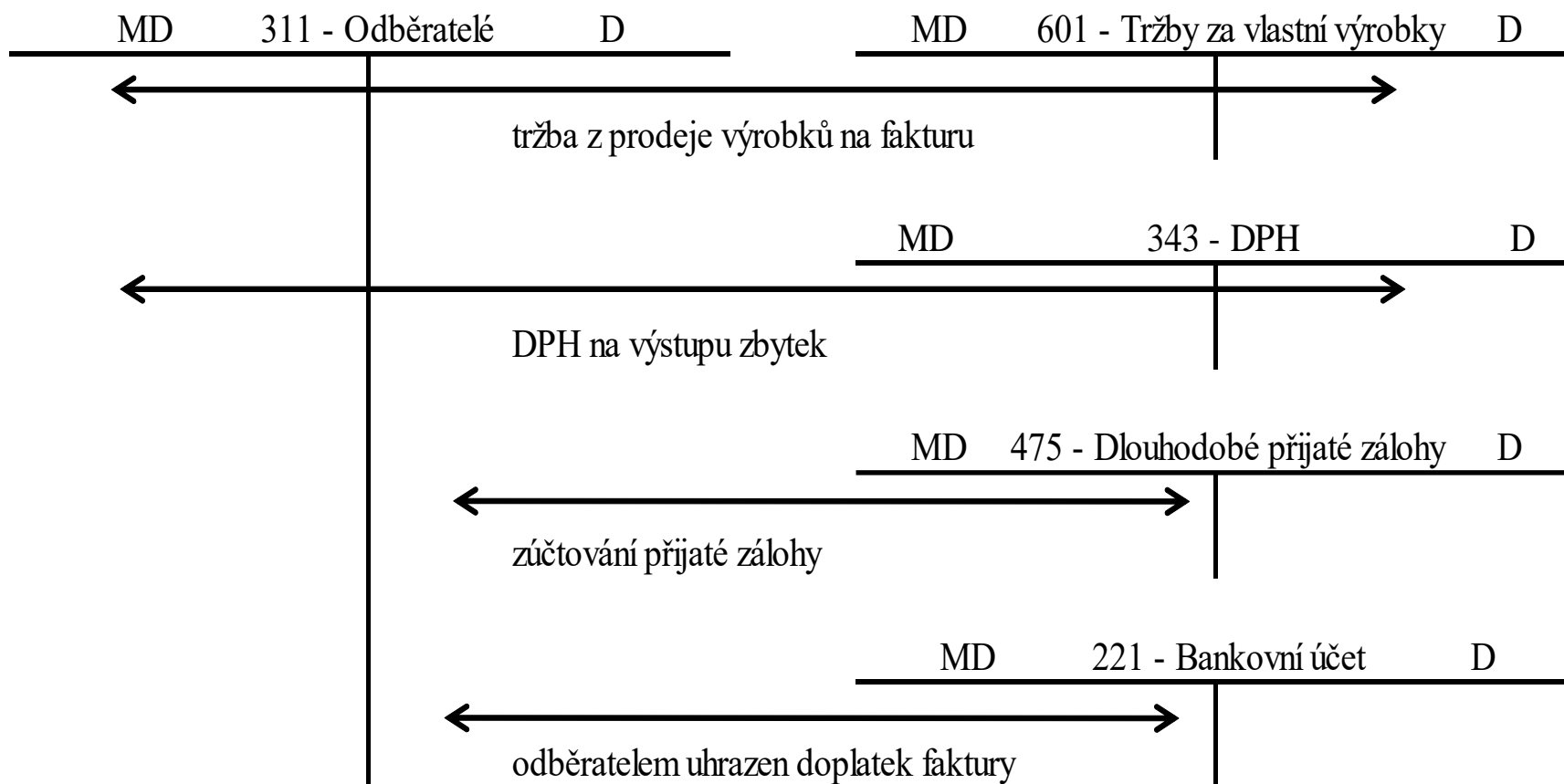
Úhrada dlouhodobých dluhopisů

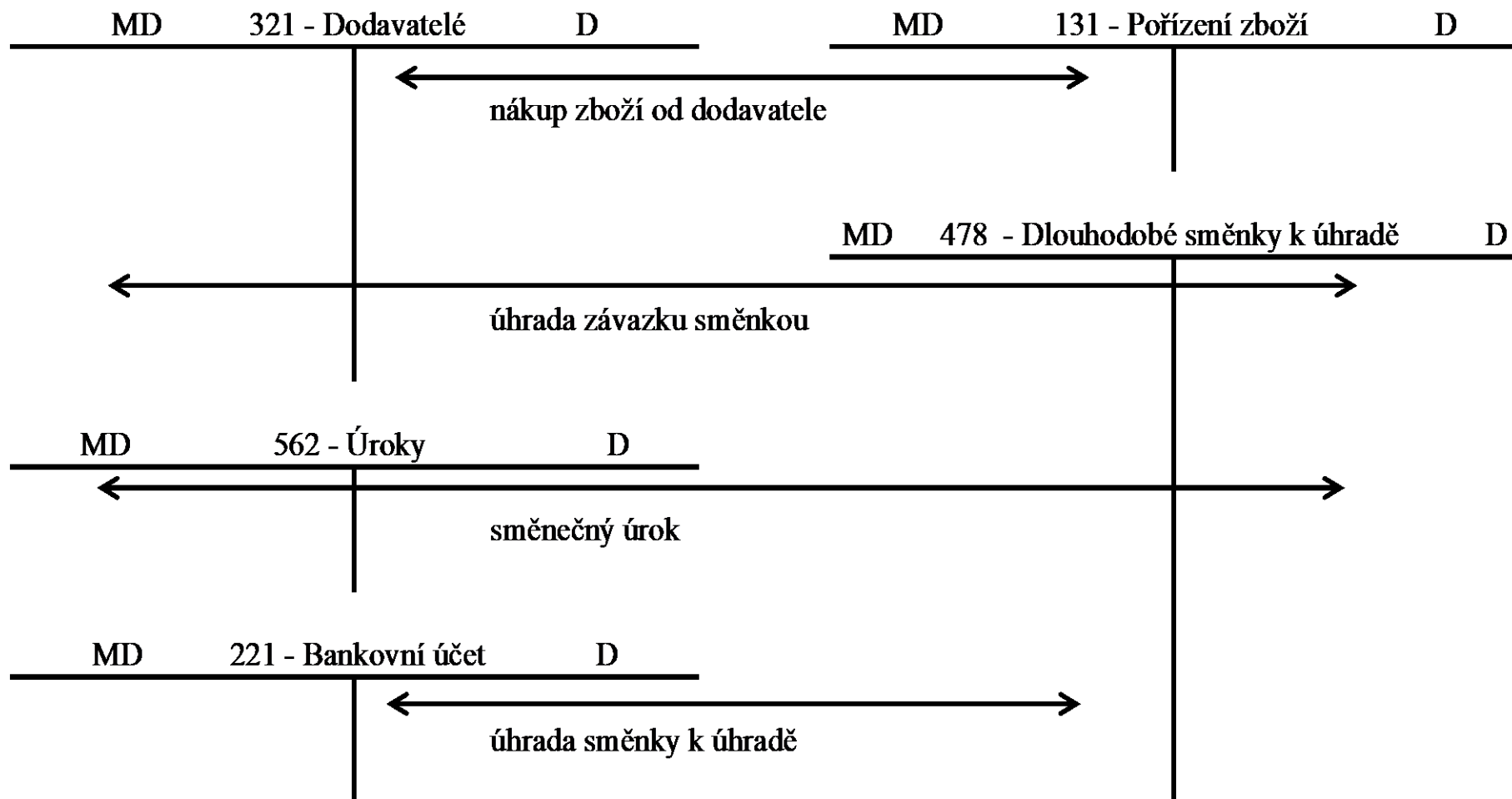
Přijetí dlouhodobé zálohy

Zúčtování přijaté dlouhodobé zálohy

Dlouhodobé směnky k úhradě

Rezervy

- Jedná se o současné závazky sloužící ke krytí budoucích výdajů, které se zúčtovávají do nákladů
- Představují část záměrně nevykázaného zisku zadrženu pro případ krytí reálných rizik souvisejících s podnikáním
- Musí být zdůvodněny minulými událostmi
- Není známa jejich výše ani časové určení, někdy ani subjekt, kterému má být plnění poskytnuto
- Tvorba rezerv představuje aplikaci zásady opatrnosti

Rezervy

- Rezervy mohou mít charakter krátkodobých i dlouhodobých závazků
- Velikost rezervy se stanoví na základě kvalifikovaného odhadu (vychází se ze současných známých skutečností)
- Rezervy **nesmí mít aktivní zůstatek** – rezerva nesmí být přečerpána
- Tvorba rezerv zvyšuje náklady podniku a snižuje výsledek hospodaření
- Rezervy podléhají dokladové inventuře – zkoumá se jejich výše a odůvodnitelnost

Členění rezerv

- **Dle účelu**
 - účelové – váží se ke konkrétnímu majetku
 - ostatní (obecné)
- **Dle právních předpisů**
 - zákonné – viz zákon o rezervách
 - ostatní (účetní) – dle vůle podniku (rezerva na důchody, daň z příjmů, záruční opravy, restrukturalizaci, nevýhodné smlouvy, probíhající soudní spory)

Tvorba rezerv

- Rezervy podle zvláštních právních předpisů se vytvářejí **procentem z určeného základu** nebo v **absolutní částce**, pokud právní předpis přímo nestanoví způsob jejich tvorby
- ÚJ ve svém vnitřním předpisu stanoví pro jednotlivé rezervy jejich **výši a způsob jejich vytváření a používání**

Rezervy pro daňové účely – zákon 593/1992 Sb. o rezervách

- Bankovní rezervy
- Rezervy v pojišťovnictví
- Rezerva na opravy hmotného majetku
- Rezerva na pěstební činnost
- Rezerva na odbahnění rybníka
- Rezerva finančních prostředků na sanaci pozemků dotčených těžbou
- Rezerva na vypořádání důlních škod

Rezerva na opravy hmotného majetku

- Poplatník má k majetku:
 - vlastnické právo, je organizační složkou státu, podílovým fondem
 - je pachtýřem HM – pacht obchodního závodu
 - procházejí reorganizací či oddlužením
- Nelze vytvářet u HM:
 - určeného k likvidaci
 - v případě opravy – škoda, pravidelná oprava
 - k němuž má vlastnické právo poplatník v konkurzu

Rezerva na opravy hmotného majetku

- Lze tvořit pouze od 2 OS výše
- Tvorba rezervy je daňově uznatelný výdaj – peněžní prostředky musí být převedeny na **samostatný účet v bance**
- Výše je rovna podílů rozpočtu nákladů na opravu a počtu zdaňovacích období do provedení opravy
- Minimální doba tvorby rezervy – 2 roky
- Maximální doba tvorby rezervy – 3 až 10 let

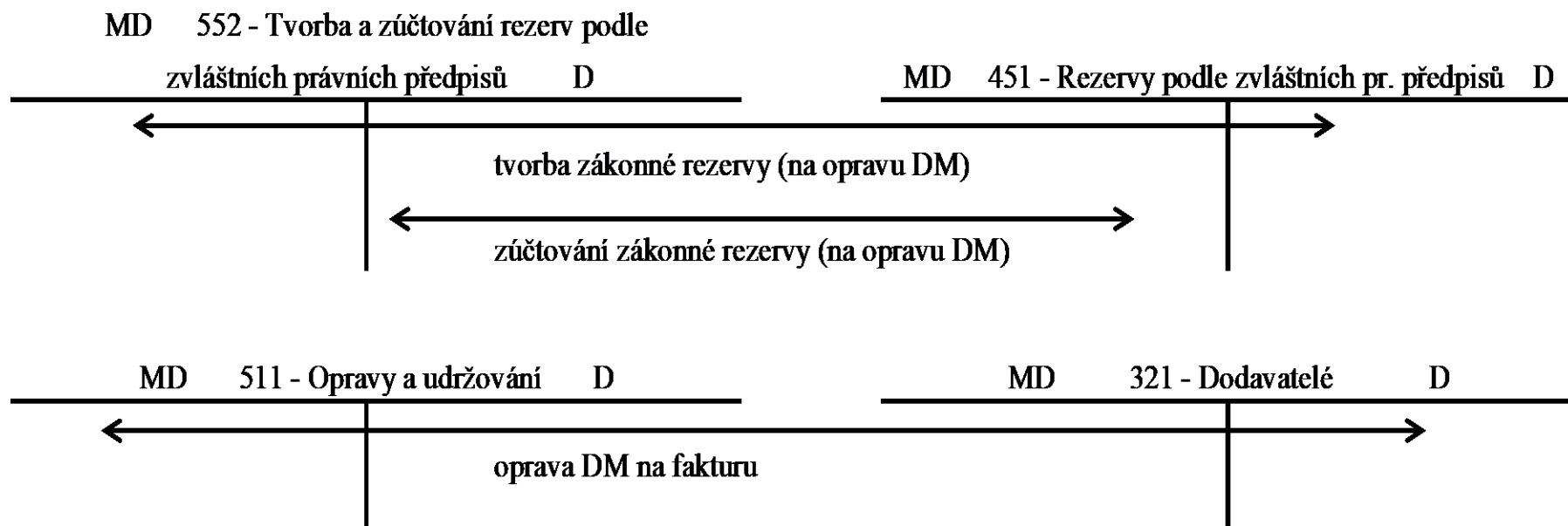
Rezervy

451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů

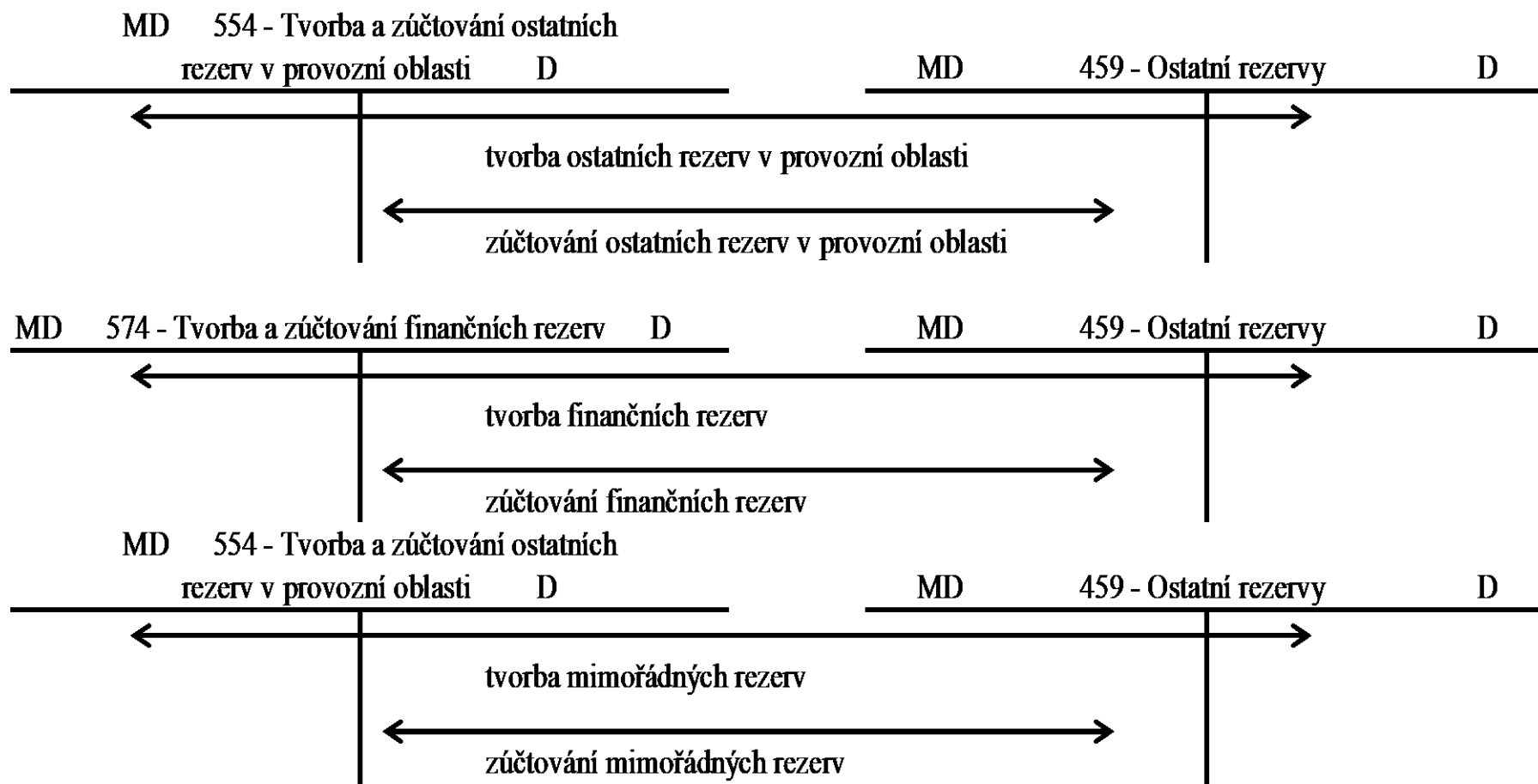
453 – Rezervy na daň z příjmů

459 – Ostatní rezervy

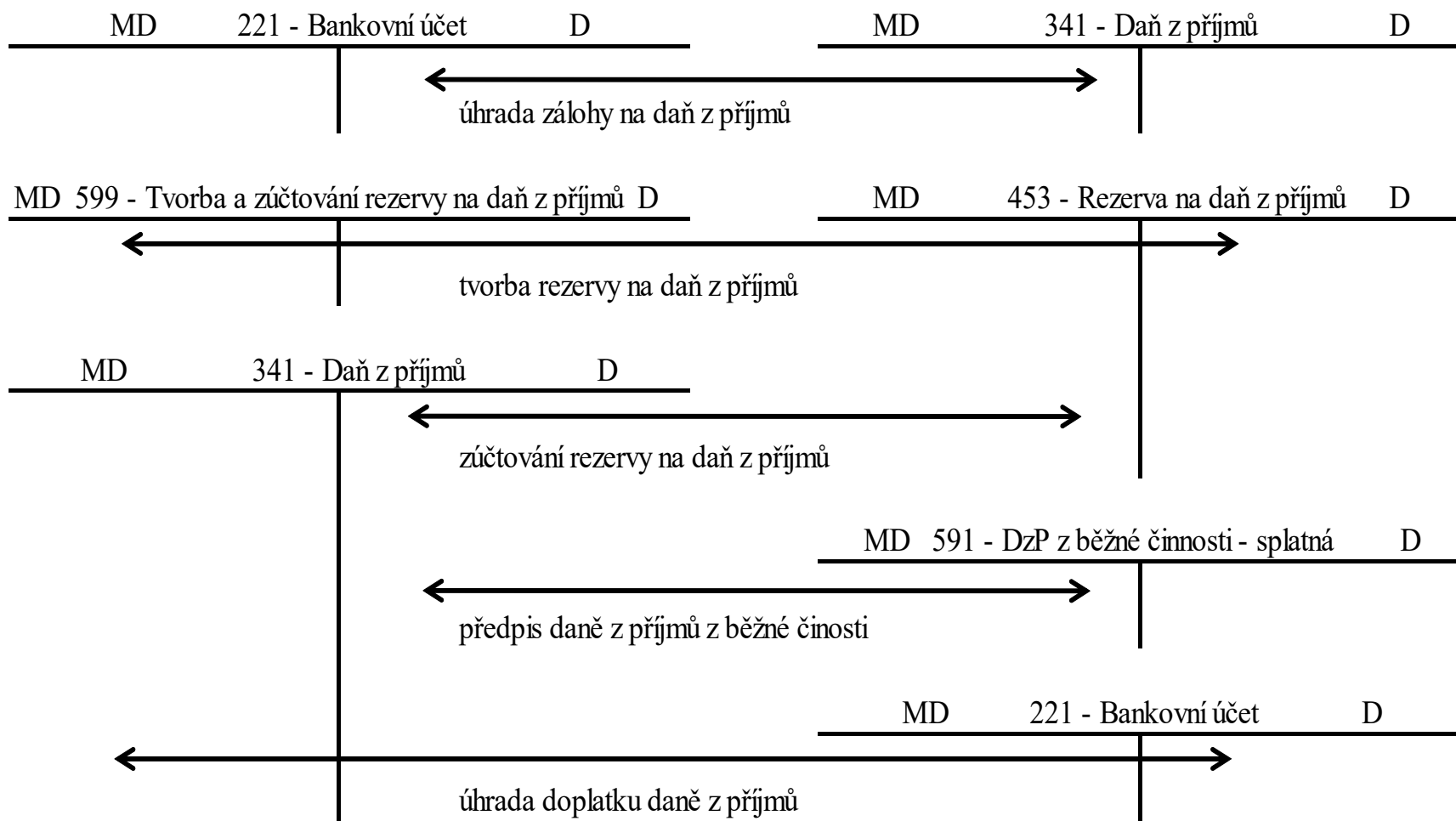
Účtování rezerv

Účtování rezerv

Rezerva na daň z příjmu

Děkuji Vám za pozornost

